

Рибалка К. І.

здобувач кафедри земельного та аграрного права

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

До питання про правовий режим земель запасу

Земля, виступаючи не лише просторовим базисом, але й умовою життєдіяльності людини, потребує особливого регулювання порядку її використання з метою гарантування дієвих правових механізмів, які

забезпечуватимуть можливість ефективної реалізації потреб та інтересів як окремої людини, соціальної групи, так і держави та суспільства загалом, визначаючи пріоритетним завданням раціональне використання та охорону земель, збереження якості ґрунтів та забезпечення пріоритету вимог екологічної безпеки. Правове забезпечення відповідного режиму земель в Україні здійснюється завдяки їх розподілу за цільовим призначенням та визначенням особливих умов використання окремих категорій земель.

Землі України за основним цільовим призначенням поділяються на 9 категорій земель. Земельні ділянки кожної категорії земель, які не надані у власність або користування громадян чи юридичних осіб, можуть перебувати у запасі.

ЗК України 1990 року виділяв землі запасу в окрему категорію земель та відносив до земель запасу землі, які не були передані в колективну чи приватну власність або не були надані у постійне користування. Недоліком такого правового регулювання було те, що вилучені сільськогосподарські чи інші землі переходили в категорію земель запасу – окрему категорію земель, що не мала цільового призначення. Губилося цільове призначення вилучених земель, і вони могли бути надані для інших цілей. У чинному ЗК України 2001 року переліку категорій земель відсутня така категорія, як землі запасу. Однак, на відміну від попереднього земельного закону, права користування на них продовжують перебувати у складі тієї категорії земель, до якої вони належали.

Будучи виключеними зі сфери господарської експлуатації та обігу, дані землі не можуть вважатися нічийими, оскільки:

- 1) вони продовжують значитися в земельно – кадастровій документації, де закріплена правова, економічна і господарська інформація про них;
- 2) землі запасу недопустимо самовільно займати, здійснювати з

ними операції;

3) щодо цих земель, а також земель, які перебувають у власності та користуванні державні органи планують і складають програми підвищення родючості, охорони та інші заходи;

Певною мірою правовий режим земель запасу має схожість з консервованими землями. Однак, під землями запасу розуміються земельні ділянки, придатні для використання за цільовим призначенням, в той час як деградовані землі для використання не придатні.

Разом з тим слід зазначити, що відповідні земельні ділянки не можуть постійно перебувати в запасі. Органи державної виконавчої влади або органи місцевого самоврядування мають оприлюднювати перелік земельних ділянок, які перебувають у запасі для подальшої передачі у власність та користування.

Не виключається можливість використання земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у запасі, для ведення органічного землеробства.

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА»

29-30 вересня 2017 року

Харків - 2017

Правові засади ведення органічного землеробства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (29-30 вересня 2017 року) / за ред. Шульги М.В. – Харків: «Доміно», 2017. – 246 с.

За зміст та якість матеріалів відповідальність несуть автори публікацій.